

181 . Sânnicolau Mare | Județ: Timiș | Punct: Seliște | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 155537.03

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Adrian Bejan, Marius Grec

Instituții: școala Generală Nr. 2 Sânnicolau Mare, Universitatea de Vest, Timișoara, Centrul de Studii de Istorie și Arheologie

Raport

Situl arheologic Sânnicolau Mare - "Seliște", este un platou aflat în apropierea orașului Sânnicolau Mare, pe șoseaua Sânnicolau Mare - Arad, la aproximativ 500 m de la ieșirea din Sânnicolau Mare (tăblița indicatoare), pe latura nordică a șoselei, numită încă "Ferma Bata", după numele primului ei proprietar de după 1989. Platoul conține mai multe perioade de locuire, unele suprapunându-se parțial.

Situl a fost cunoscut datorită numeroaselor descoperiri întâmplătoare din mai multe perioade istorice, menționate în literatura de specialitate. În anii 1994 - 1995 (primăvara), s-au efectuat din partea Universității de Vest Timișoara, mai multe periegeze în zonă, coordonate de către Adrian Bejan. Rezultatul acestora a determinat deschiderea șantierului arheologic. Prima campanie de cercetare a avut loc în vara anului 1995, lucrările continuând și în prezent. Șantierul arheologic are un caracter de șantier-școală, în cadrul său desfășurându-și practica de specialitate (arheologică), studenții Facultății de Litere, Filosofie și Istorie, anul I, secțiile Istorie, Istorie - Limbă străină și Teologie - Istorie.

Pornind de la stratigrafia din secțiunilor din 1995 și de la topografia terenului s-au stabilit obiectivul și etapele de cercetare.

Obiectivul. Studiarea organizării habitatului în așezările (nivele de locuire); stratigrafia sitului și relațiile dintre complexe de locuire din cadrul aceluiași nivel cultural.

Materialele arheologice sunt depozitate în depozitul de arheologie (sala 311), a secției de Istorie, Facultatea de Litere, Filosofie și Istorie, Universitatea de Vest din Timișoara.

Cercetarea sistematică, se face cu muncitori și studenți, 3 săptămâni pe an. Nu s-au efectuat încă analize speciale asupra materialelor arheologice recuperate (oase, ceramică). Urmează ca în anul 2001 să se facă o ridicare topografică amănunțită, la primăria Sânnicolau Mare existând și hărți cadastrale care au fost utilizate de colectivul de cercetare. Neexistând construcții, terenul fiind în circuitul agricol, nu se au în vedere modalități speciale de protejare.

Punerea în valoare a descoperirilor - rapoarte de săpătură, studii, monografie a punctului arheologic și a orașului Sânnicolau Mare.

Etapele de cercetare:

a). prima etapă (1995 - 1999): a urmărit delimitarea perioadelor de locuire în punctul arheologic "Seliște", precum și fixarea pentru fiecare din așezările suprapuse, a limitelor, ariei aproximative de amplasare pe teren și a punctului de maximă intensitate a locuirii. Concomitent s-au degajat complexe de locuire recuperându-se material arheologic, în special material ceramic și oase de animale.

b). a doua etapă (2000 - aproximativ 2004 / 2005) vizează degajarea unui perimetru de 50 x 50 m (2500 m²) pentru a constata relația spațială dintre complexe arheologice integrate acestui spațiu precum și

aspecte de sistematizare a fiecărui nivel de locuire (așezare).

Pe parcursul anilor 1995 - 2000 s-au practicat 17 secțiuni cu casetele adiacente. Situl cuprinde următoarea stratigrafie:

Așezarea medievală, cu maximum de concentrare în jumătatea nordică a platoului. Datorită intensei locuiri medievale, terenul se ridică foarte mult. Locuințele sunt bordeie și locuințe de mari dimensiuni (locuințe de suprafață), cu un strat gros de arsură și cenușă, cu pereți de chirpic și fragmente de cărămidă. Așezare la mică adâncime a fost puternic distrusă de arăturile moderne. La rândul său așezarea a deranjat în parte straturile de cultură mai vechi.

Așezarea din secolele XI - XII (Ev Mediu timpuriu), constituită din locuințe bordei patrulete, cu colțurile rotunjite, de dimensiuni mici și mijlocii (laturile între 1,5 - 3 m), având urme de vatră în interior și uneori și o groapă de provizii sub nivelul de călcare al locuinței, iar în jurul locuinței se găsesc anexele: gropi de provizii, gropi menajere și vetre sau cuptoare exterioare. Este nivelul cronologic cel mai intens locuit pe platoul "Seliște". Celor două nivele medievale se datorează supraînălțarea platoului în zona nordică a sa.

Locuința din secolele VIII - IX, cu mai multe faze de refacere, construită în urma distrugerii și nivelării unui cuptor. Este singura descoperire din a doua jumătate a mileniului I p. Chr., databilă pe baza ceramicii.

Nivelul post roman (secolele IV - VI). În zona de V a platoului a fost degajată o locuință (bordei), având ca anexe o groapă de provizii și o vatră, date pe baza ceramicii cenușii lucrate la roată în secolele III - IV. Aparținând acestui nivel, dar provenind probabil din complexe mai vechi s-au descoperit două pișcoturi de mozaic roman, iar dintr-o descoperire întâmplătoare provine un fragment de cărămidă romană având ștampila LEG. XIII. G. Pe latura vestică a platoului s-au surprins o groapă de provizii, un mormânt de înhumatie și segmente de șanțuri, care credem că aveau rolul de a departaja complexe de locuire. Deranjând mormântul de înhumatie, deci ulterior nivelului de sec. III - IV s-a descoperit o locuință cu un bogat inventar (ceramică, fusaiolă bitronconică și greutate de război de țesut). Tot în nivelul ulterior secolelor III - IV s-au descoperit și două vetre de cuptor alăturate. Atât locuința, cât și cele două vetre au fost datate ulterior sec. IV, în sec. V - VI (prelucrarea materialului arheologic permițând în viitor o datare mai precisă).

Deasupra solului viu au apărut fragmente ceramice atipice sau de mici dimensiuni ce pot fi datate în preistorie (epoca bronzului).

Campania arheologică din anul 2000 a inaugurat cea de-a doua fază de cercetare prin trasarea a două secțiuni în interiorul pătratului de 50 x 50 m, pornind de la latura sa vestică, cu intenția degajării integrale a acestui spațiu de 2500 m².

Secțiunile S. 16 și S. 17 sunt paralele orientate N - S. S. 16 are dimensiunile de 30 x 1,5 m. Complexele arheologice depistate în partea a doua a secțiunii, între m. 15 - 30, au impus practicarea secțiunii S. 17, cu dimensiunile de 15 x 1,5 m, paralel cu S. 16, cu un martor de 0,5 m între ele (ulterior înlăturat). Grosimea stratului de cultură și numărul mare de locuințe au impus un ritm lent lucrărilor. Planificarea cercetării integrale a zonei va permite degajarea completă a acestor complexe (locuințe, gropi, etc.) care au fost surprinse doar parțial în S. 16 și S. 17.

În anul 2000 s-au surprins nivelul medieval timpuriu și două nivele feudale distincte.

I. Nivel cuprinzând un complex de locuire medieval târziu (secolele XVII - XVIII) constând dintr-o locuință mare și anexele adiacente (nivelul I pe plan).

Ia. Locuința (nr. 7 pe plan) orientată E - V, traversând cele două secțiuni și continuându-se în zona încă nesăpată de la E de S. 17. Dimensiunile degajate 3,4 x 2,6 m. A fost o locuință de suprafață adâncită până la -0,4 m de nivelul de călcare al epocii (adâncime totală -1 m). Pe latura nord-estică a secțiunii s-au descoperit urmele unei vetre care de asemeni se încheie în exteriorul secțiunii. Vatra ovală cu axa lungă de 1,6 m are grosimea gardinei de 10 - 12 cm. Pe vatră se aflau fragmente ceramice, pietre și oase precum și foarte multă cenușă. Latura sudică a locuinței distruge o locuință mai veche. Spre S în imediata apropiere a locuinței se află două gropi ce aparțineau acesteia, una dreptunghiulară, a doua circulară (puțin ovală)

Ib. Groapă dreptunghiulară (nr. 10 pe plan), orientată E - V, cu laturile de 2,1 x 1,7 m și colțurile rotunjite. Latura sa nordică este de aproximativ 1 m (0,8 m), distanță de latura sudică a locuinței. Nu s-au

găsit urme de vatră. Cu excepția câtorva fragmente ceramice inventarul lipsește. Adâncimea gropii -1 m de la nivelul de călcare actual, -0,4 m de la nivelul epocii. Construcția a fost probabil o anexă a locuinței (magazie ?); peste fundul gropii se găsește un strat de var și deasupra un strat gros de cenușă.

Ic. Groapă circulară puțin ovală pe axa E - V (nr. 11 pe plan), doar -0,8 m de la nivelul de călcare actual. Inventarul este mai bogat (fragmente ceramice, oase de animale), tipic pentru gropile de provizii. Cantitatea cea mai mare s-a găsit într-o zonă puțin supraînălțată (2 - 3 cm), de unde s-a răspândit ulterior pe tot fundul gropii, pe care se află de asemenea urme de arsură și cenușă.

II. Nivelul II medieval constă dintr-un strat de cultură cărui îi aparțin locuințele și complexele adiacente acestora. Adâncimea locuințelor -1,5 / -1,4 m. În ordinea așezării în cadrul secțiunilor, s-au descoperit:

Ila. Între m. 7,2 - 9,3: Latura vestică a unui bordei (nr. 3 pe plan). Platforma cu resturi ceramice și oase de animale este cu 10 cm mai înaltă (-1,4 m) față de fundul gropii locuinței (-1,5 m).

Ilb. Mică vatră în aer liber (exterioară locuinței) cu marginile distruse (nr. 4 pe plan), dreptunghiulară, aproximativ 1 x 1 m (m. 15,4 - 16,3 / 16,4) pe care se află căzute mai multe pietre, probabil de la locuința din apropiere (IIc.)

IIc. Bordei patrulater cu colțurile puternic rotunjite (aproape oval), (nr. 5 pe plan), în interiorul său se află o vatră mare ovală, cu un strat foarte gros de cenușă, strat ce se găsește în întreg spațiul locuinței. Lățimea maximă a vetrei 1,55 m (la exterior, inclusiv gardina de 8 - 10 cm), lungimea maximă degajată 1,2 m. Presupunem că rolul construcției a fost de a proteja vatra de intemperii, spațiul de locuit rămas între vatră și marginile gropii fiind foarte mic.

IId. Bordei păstrat parțial (nr. 8 pe plan), latura sudică, restul fiind distrus de locuința târzie Ia. Groapa constă dintr-un strat de cenușă de 15 - 20 cm aflat între două rânduri de arsură puternică (pe fundul bordeiului se află un nivel de arsură de 5 cm, peste care se găsește cenușă, apoi din nou un nivel de arsură de 5 - 10 cm Pe fundul bordeiului și în stratul de arsură inferior s-au găsit fragmente ceramice, integrând locuința nivelului II medieval.

III. Nivelul medieval timpuriu, secolele XI - XII.

IIla. Colțul sud-vestic al unei locuințe (nr. 1 pe plan) descoperit în colțul nord-vestic al S. 16. Urmează a fi degajat în viitor.

IIlb. Groapă de acces spre o vatră (cuptor ?), a cărei margine apare în profilul estic al S. 16. Groapa are formă ovală, îngustându-se spre extremitatea cu vatra. Fragmente de vatră sunt risipite pe întreg spațiul gropii. Adâncimea gropii -1,6 m (nr. 2 pe plan).

IIlc. După îndepărtarea vetrei medievale (IIc.), sub aceasta s-a degajat o groapă de mai mici dimensiuni, tot de formă dreptunghiulară, coborând până la -2 m, față de nivelul de călcare actual (0,6 m sub nivelul medieval). Dimensiunile degajate: lățime - 1,6 m; lungime - 1,2 m. Din umplutură s-au recuperat fragmente ceramice de secol XI - XII, de același tip cu cele recuperate de pe cuprinsul nivelului III.

IIId. Bordei de dimensiuni mari, (nr. 12 pe plan) orientat E - V, doar puțin oblic față de axă (SE - NV). Se află sub groapa de provizii medievală târzie, coborând de asemeni la aproximativ -2 m adâncime. Sistemul de încălzire dacă a existat se afla pe latura vestică încă nedegajată. Dimensiuni: lungime degajată - 2,2 / 1,9 m; lățime - 2 m. În exteriorul locuinței, profilul vestic al S. 1 (m. 29 - 30), segmentează două gropi de stâlp alăturate. Inventarul conținea ceramică din secolele XI - XII.

IIle. colțul unei locuințe cu fragmente de vatra în interior (nr. 9 pe plan).

În anul 2000 nu s-au degajat elemente aparținând mileniului I p. Chr., postromane sau preistorice. Data fiind intenția de degajare integrală a pătratului de 50 m nu s-au deschis casete adiacente, secțiunile urmând să se succedă anual.

Planșa 57

Informații suplimentare online

[Raportul 1185 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
